

Nr 107.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående vissa investeringar i statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1947/48; given Stockholms slott den 28 februari 1947.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

G U S T A F.

Torsten Nilsson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 februari 1947.

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, MYRDAL, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Nilsson, frågor om vissa investeringar i statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1947/48.

I särskilda skrivelser den 13 och 14 februari 1947 har byggnadsstyrelsen hemställt om anvisande för budgetåret 1947/48 av investeringsanslag under statens allmänna fastighetsfond å tillhoppa 3 087 500 kronor, nämligen till In-

köp av fastigheten nr 14 i kvarteret Pilen i Stockholm 1 912 500 kronor, till Anordnande av lokaler för socialstyrelsen 600 000 kronor, till Anordnande av lokaler för kammarkollegiet 325 000 kronor samt till Ökade lokaler för länsstyrelsen i Örebro län 250 000 kronor. Jag kommer i det följande att under särskilda punkter anmäla byggnadsstyrelsens medelsäskanden.

1. Inköp av fastigheten nr 14 i kvarteret Pilen i Stockholm.

I skrivelse den 14 februari 1947 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om anvisande av medel till inköp av fastigheten nr 14 i kvarteret Pilen (f. d. hotell Patricia, Vasagatan 36 och Bryggargatan 14) i Stockholm.

Byggnadsstyrelsen anför till en början, att efter förhandlingar mellan norska legationen och byggnadsstyrelsen hade som ett led i avvecklingen av vissa ekonomiska engagement, som norska staten iklätt sig i samband med den verksamhet för efterkrigshjälp till Norge, som norska staten under senaste år bedrivit i vårt land, träffats ett på Kungl. Maj:ts godkännande beroende avtal om försäljning till svenska staten av ifrågavarande av norska staten inköpta fastighet. Denna hade åsatts ett taxeringsvärde av 1 700 000 kronor, därav markvärde 600 000 kronor; tomtarealen utgjorde 835 m².

Styrelsen meddelar vidare, att i källarvåningen och bottenvåningen vore inrymda affärslokaler, vilka uthyrts mot en sammanlagd hyra av 65 000 kronor om året, medan våningarna i övrigt, vilka tidigare använts som hotellokaler, i sin helhet — bortsett från en mindre kontorslokal om ett rum jämte pentry — uthyrts till styrelsen mot en årshyra av 65 000 kronor. Dessa lokaler omfattade 85 rum och hade en sammanlagd lägenhetsyta av cirka 1 600 m². Hyran uppginge alltså till omkring 40 kronor per m². Lokalerna disponerades för närvarande av skogsstyrelsen och kammarkollegiet samt vissa hyresgäster, som tidigare förhyrt lokaler i den av kronan för några år sedan för överståthållarämbetet och länsstyrelsens i Stockholms län räkning inköpta fastigheten nr 17 i kvarteret Skansen men åt vilka genom byggnadsstyrelsens försorg lokaler måst beredas på annat håll i samband med att de av hyresgästerna disponerade lokalerna i nämnda fastighet måst tagas i anspråk för att tillgodose länsstyrelsens ökade lokalbehov.

Den avtalade köpeskillingen utgjorde, fortsätter styrelsen, 1 912 500 kronor. Med inräknande av hyresvärdet å den förutnämnda, till annan än styrelsen uthyrda kontorslägenheten, uppginge hyrorna till ett sammanlagt belopp av 131 000 kronor, motsvarande 6,8 % å köpeskillingen, vilken avkastning syntes tillfredsställande.

I anslutning härtill framhåller byggnadsstyrelsen, att ifrågavarande fastighet vore normalt underhållen samt att planlösningen vore god och väl lämpad för kontorsändamål.

Med hänsyn till kronans intresse att för förvaltningsändamål förvärva fastigheter med centralt läge i Stockholm och då de avtalade köpevillkoren, enligt byggnadsstyrelsens mening, vore godtagbara, hemställer styrelsen att för ändamålet måtte anvisas erforderligt investeringsanslag.

Jag tillstyrker, att ifrågavarande fastigheter förvärvas för statens räkning på föreslagna villkor, vilka torde få anses godtagbara. Departements-
chefen.

Fastigheten är för närvarande besvärad av gravationer för ett premielån å 6 603 kronor 93 öre och ett annat lån å 1 060 000 kronor. Betalningsskyldigheten för lånen torde bära övertagas av staten och förvaltningen av desamma uppdragas åt riksgäldskontoret. Lånen bära i fortsättningen redovisas på riksgäldsfonden. Å kapitalbudgeten bör på grund härav anvisas ett belopp, motsvarande hela köpeskillingen eller 1 912 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Inköp av fastigheten nr 14 i kvarteret Pilen i Stockholm* å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av ..... kronor 1 912 500.

2. Anordnande av lokaler för socialstyrelsen. Anordnande av lokaler för kammarkollegiet.

I skrivelse den 13 februari 1947 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om medelsanvisning till anordnande av lokaler för socialstyrelsen och kammarkollegiet.

Byggnadsstyrelsen erinrar inledningsvis, att styrelsen i skrivelse den 31 oktober 1946 meddelat att styrelsen upptagit till behandling frågan att anskaffa nya lokaler åt kammarkollegiet, då Svea hovrätt efter processreformens ikraftträdande behövde disponera dess lokaler i Gamla kungshuset å Riddarholmen. Styrelsen hade därvid uttalat, att det ifrågasatts att efter försvarsdepartementets förflyttning till kanslihusannexet förlägga socialstyrelsen till departementets nuvarande lokaler i kvarteret Mercurius och att inrymma kammarkollegiet inom de av socialstyrelsen nu disponerade lokalerna i Hessensteinska huset. För verkställande av utredning i dithörande frågor hade byggnadsstyrelsen hemställt om bemyndigande att taga i anspråk visst belopp av reservationsanslaget till utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag, vilket bemyndigande meddelats styrelsen den 15 november 1946.

Med anledning därav hade styrelsen uppdragit åt arkitekterna F. Löfström och E. Fant att på grundval av från vederbörande myndigheter inkomna lokalprogram verkställa utredning, Löfström vad beträffade iordningställandet av försvarsdepartementets fastighet i kvarteret Mercurius för socialstyrelsen och Fant angående förläggningen av kammarkollegiet i det av socialstyrelsen disponerade Hessensteinska huset å Riddarholmen.

Arkitekterna hade numera, fortsätter styrelsen, slutfört sina utredningsuppdrag och till styrelsen inkommit med förslag till i samband med omplaceringen av de båda ämbetsverken erforderliga byggnadsarbeten. Beträffande förslaget till iordningställande av Hessensteinska huset för kammarkollegiet hade av utredningen framgått att erforderliga lokaler därstädes för närvarande torde kunna beredas detta ämbetsverk. Några reservutrymmen för en

eventuell framtida utvidgning av verksamheten kunde däremot icke erhållas i byggnaden. Styrelsen ämnade dock undersöka möjligheten att senast vid en förflyttning av riksarkivet från fastigheten angränsande byggnader bereda plats därstädes för delar av kollegiets arkiv, varvid vissa förbättringar i avseende å tjänsterum för kollegiet skulle ernås.

De i samband med denna omflyttning nödvändiga byggnadsarbetena har styrelsen kostnadsberäknat till 325 000 kronor.

Utrymme för socialstyrelsens samtliga avdelningar hade, anför byggnadsstyrelsen vidare, icke kunnat beredas inom försvarsdepartementets fastighet i kvarteret Mercurius utan arbetsmarknadsbyrån, nu inrymd i fastigheten Torsgatan nr 4, och förlikningsmannarexpeditionen, inrymd i fastigheten Munkbron nr 11, skulle tills vidare kvarbliva i sina nuvarande lokaler. De sålunda för övriga delar av socialstyrelsen disponerade lokalerna vore i vissa avseenden rätt knappa, men byggnadsstyrelsen hade efter samråd med socialstyrelsen funnit, att lokalerna borde kunna godtagas i avvaktan på den utvidgning som kunde ske i och med att lokaler kunde erhållas i angränsande fastighet. I fråga om förvärv av denna fastighet ämnade byggnadsstyrelsen i annat sammanhang inkomma med framställning.

I bottenvåningen mot Västerlånggatan hade, fortsätter styrelsen, reserverats vissa utrymmen för apoteket Korpen i stället för dettas nuvarande lokaler i fastigheten Västerlånggatan nr 6, vilka vore önskvärda för utvidgning av därvarande restauranglokaler. Kronan skulle därigenom medverka till anordnande av goda restaurangmöjligheter i kanslihusannexet. Frågan om storleken av de för uthyrning till apotek avsedda lokalerna vore icke slutligt utredd men torde icke vara av utslagsgivande betydelse för utformningen av socialstyrelsens lokaler i fastigheten.

Kostnaderna för ombyggnads- och ändringsarbetena inom fastigheten i kvarteret Mercurius hade enligt byggnadsstyrelsen beräknats till 600 000 kronor. Liksom fallet vore med Hessensteinska huset inginge i de beräknade kostnaderna även utgifter som kunde hänföras till underhåll, enär detta i avvaktan på lösandet av frågan om byggnadernas definitiva omändring givetvis blivit i stora delar eftersatt.

På grund av det anförda hemställer byggnadsstyrelsen, att till beredande av nya lokaler åt kammarkollegiet och socialstyrelsen i huvudsak i enlighet med framlagda förslag måtte för nästa budgetår anvisas (325 000 + 600 000) 925 000 kronor.

Efter processreformens genomförande avses hela Gamla kungshuset å Riddarholmen i Stockholm skola disponeras av Svea hovrätt. Slutanslag för ombyggnads- och reparationsarbeten i byggnaden har äskats i årets statsverksproposition. Då Gamla kungshuset toges i anspråk för hovrättens behov, måste emellertid kammarkollegiet, som för närvarande är inrymt i byggnadens södra del, erhålla andra lokaler. I detta sammanhang har byggnadsstyrelsen även upptagit frågan om tillgodoseende av socialstyrelsens behov av utökade lokaler.

För att lösa dessa frågor har byggnadsstyrelsen föreslagit, att sedan försvarsdepartementet erhållit lokaler i det nya kanslihusannexet, den av departementet utrymda byggnaden inom kvarteret Merkurius skulle iordningställas för socialstyrelsens behov samt kammarkollegiet beredas utrymme inom socialstyrelsens nuvarande lokaler i det Hessensteinska huset å Riddarholmen. Tills vidare skulle dock i avvaktan på förvärv av en angränsande fastighet inom kvarteret Merkurius vissa avdelningar inom socialstyrelsen kvarbliva inom nuvarande lokaler. Jag finner mig böra tillstyrka denna lösning av frågorna.

Kostnaderna för iordningställande av Hessensteinska huset och försvarsdepartementets nuvarande byggnad inom kvarteret Merkurius ha beräknats till 325 000 respektive 600 000 kronor. Ehuru medelsbehovet delvis hänförs sig till återhämtande av eftersatt underhåll torde de äskade beloppen i sin helhet böra anvisas å kapitalbudgeten.

Med tillstyrkande av byggnadsstyrelsens medelsäskanden hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1947/48 anvisa

dels till *Anordnande av lokaler för socialstyrelsen* ett investeringsanslag av ..... kronor 600 000;

dels ock till *Anordnande av lokaler för kammarkollegiet* ett investeringsanslag av ..... kronor 325 000.

3. Nybyggnad för länsstyrelsen i Hallands län.

I årets statsverksproposition (bil. 27, kapitalbudgeten, kommunikationsdepartementet, punkt 117) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till Nybyggnad för länsstyrelsen i Hallands län för budgetåret 1947/48 beräkna ett investeringsanslag av 850 000 kronor.

Anslaget upptogs i statsverkspropositionen med allenast beräknat belopp i anledning av en framställning av byggnadsstyrelsen, som däri meddelade att förhandlingar påginge om ett eventuellt övertagande av fängelsetomten i Halmstad för uppförande å nämnda tomt av nybyggnaden.

Byggnadsstyrelsen har sedermera under hand meddelat, att frågan om ett övertagande av fängelsetomten i Halmstad icke för närvarande vore aktuell, enär vissa därmed sammanhängande spörsmål måste ytterligare utredas. Med hänsyn härtill torde proposition i ämnet icke kunna föreläggas årets riksdag.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte giva riksdagen till känna,

att proposition i det i årets statsverksproposition, bil. 27, kapitalbudgeten, kommunikationsdepartementet, punkt 117, omförmälda ärendet angående anslag till Nybyggnad för länsstyrelsen i Hallands län icke kommer att avlätas till riksdagen, i följd varav medel för ändamålet ej komma att erfordras för budgetåret 1947/48.

4. Ökade lokaler för länsstyrelsen i Örebro län.

I skrivelse den 13 februari 1947 har *byggnadsstyrelsen* äskat medel till utförande av vissa ändrings- och reparationsarbeten inom Örebro slott.

Byggnadsstyrelsen erinrar till en början, att styrelsen i skrivelse den 22 februari 1946 beträffande länsstyrelsens i Örebro län lokalförhållanden anfört bland annat, att sedan lantmäterikontoret avflyttat från länsstyrelsens ämbetslokaler i Örebro slott länsstyrelsen därigenom erhållit ett visst utrymmestillskott. Detta vore emellertid icke tillräckligt, men då inom en nära framtid ytterligare utrymmen inom slottet kunde beredas i samband med att Örebro läns museum, som även vore inrymt i slottet, avflyttade till egen byggnad, syntes ytterligare åtgärder för det dåvarande icke behöva vidtagas.

Sedermera hade emellertid, fortsätter byggnadsstyrelsen, bland annat på grund av utrymmesbehovet för den nyinrättade uppborndsavdelningen frågan om utvidgade lokaler för länsstyrelsen blivit aktuell. Då samtidigt spørsmålet att bereda muséet egna lokaler i en nybyggnad icke syntes kunna bli löst så snart som tidigare antagits, framstode det numera såsom ofrånkomligt, att ytterligare utrymmen snarast möjligt iordningställdes inom slottet.

På grund därav hade på byggnadsstyrelsens uppdrag länsarkitektkontoret i samråd med länsstyrelsen utarbetat ett förslag till ökning av länsstyrelsens lokaler.

Rörande det framlagda förslagets innehåll har byggnadsstyrelsen meddelat i huvudsak följande.

I sydvästra tornet, som nu i sin helhet disponeras av muséet, inredes dels i souterrängvåningen lunchrum med direkta förbindelser med länsstyrelsens nuvarande lokaler och med södra slottsterrassen, dels ock i de två nedersta våningarna 11 tjänsterum. För att bereda tillträde till dessa från landskansliets nuvarande lokaler erfordras en genombrytning av slottets yttermur, varvid det utrymme, där länsstyrelsens automatiska telefonväxel är placerad, måste tagas i anspråk som passage. Telefonväxeln, vars kapacitet visat sig för liten och som måste utbytas mot en större, förlägges till ett invid länsstyrelsens huvudentré beläget rum, som för närvarande användes såsom tvättstuga.

Inom länsstyrelsens nuvarande lokaler tagas landshövdingens rum och länsstyrelsens sessionssal i anspråk såsom tjänsterum, varjämte genom om-disposition av korridorsystemet ytterligare ett tjänsterum utvinnes.

I nordöstra tornet anordnas — såsom en motsvarighet till det så kallade Engelbrektrummet i sydöstra tornet — ett nytt tjänsterum för landshövdingen, vilket medelt i inre trappa sättes i förbindelse med den underliggande boställsvåningen. I samband därmed iordningställas ett par i tornet belägna rum tillhörande denna boställsvåning, vilken anordning torde bli aktuell i samband med instundande landshövdingeskifte.

Till nytt sessionsrum omändras ett invid nordöstra tornet beläget tjänsterum, vilket såsom ett av slottets vackraste rum synes väl lämpat för ändamålet. En bredvidliggande större sal disponeras såsom bibliotek.

I våningen 3 trappor erfordras vissa smärre arbeten för beredande av en vaktmästarplats med blankettförråd, varjämte på vinden anordnas ny tvättstuga, som förses med modern utrustning.

I sydöstra tornets souterrängvåning iordningställes genom entresolering av ett därstädes beläget garage ytterligare arkivutrymmen för landskansliet.

I samband med nämnda ändringsarbeten utföras vissa reparations- och renoveringsarbeten inom slottets olika delar.

Därest omändringsarbetena utfördes i enlighet med förslaget, vore det framhåller byggnadsstyrelsen, möjligt att bibehålla större delen av muséets nuvarande lokaler. Önskemål därom hade uttalats av riksantikvarieämbetet, med vilket styrelsen samrått uti ifrågavarande ärende. De föreslagna ändrings- och reparationsarbetena hade kostnadsberäknats till 250 000 kronor. Med hänsyn till den snabba tillväxten av länsstyrelsens arbetsuppgifter, särskilt beträffande den nyinrättade uppbördsavdelningen, vore behovet av utökade lokaler för länsstyrelsens räkning synnerligen trängande och det syntes angeläget, att de föreslagna arbetena med det snaraste vidtoges.

På grund härav hemställer byggnadsstyrelsen, att för ändamålet måtte för budgetåret 1947/48 anvisas ett investeringsanslag av 250 000 kronor.

För länsstyrelsen i Örebro län föreligger liksom för övriga länsstyrelser behov av utökade lokaler. Byggnadsstyrelsen har hittills ansett sig kunna räkna med möjligheten att lokalbehovet för nu ifrågavarande länsstyrelse skulle kunna tillgodoses genom utflyttning av Örebro läns museum, vilket för närvarande är inrymt i Örebro slott, till en nybyggnad. Sedan det numera visat sig att muséets lokalfrågor icke torde kunna lösas på angivet sätt inom den närmaste tiden har det blivit erforderligt att vidtaga andra åtgärder för att tillgodose länsstyrelsens omedelbara lokalbehov. Det förslag, som i sådant hänseende framlagts av byggnadsstyrelsen och vars genomförande beräknats draga en kostnad av 250 000 kronor, har i huvudsak icke givit mig anledning till erinran. Jag förutsätter emellertid att, om så skulle visa sig lämpligt, sådana smärre ändringar i dispositionsplanen, vilka icke öka kostnaderna, skola få vidtagas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ökade lokaler för länsstyrelsen i Örebro län* å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1947/48 anvisa ett investeringsanslag av ..... kronor 250 000.

Till vad föredragande departementschefen sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt, behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

J. O. Widman.